

Tájékoztatás a kellő gondosságon alapuló intézkedésekről

A Bizottság 2022. április 1-jén felhívást adott ki az uniós gazdálkodóknak a *kellő gondosságon alapuló üzleti tevékenységek* megszervezésére, azért, hogy a kiviteli szankciók alá tartozó termékek közvetett módon se kerüljenek Oroszország birtokába.

A korábban kiadott felhívásban foglaltakat kötelezettséggé emelte a 12. szankciós csomag¹ 12g. cikke. Ennek értelmében az uniós gazdálkodók csak megfelelő szerződéses garanciák (újrakivitel tilalma Oroszországba) mellett adhatnak el és exportálhatnak bizonyos termékeket harmadik országos vásárlóiknak.

A Bizottság 2024. február 22-én Gyakran Ismételt Kérdések (a továbbiakban: GYIK) dokumentumot adott ki az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló 833/2014/EU tanácsi rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 12g. cikkének alkalmazásáról. 2024. február 19-én tájékoztatóanyagot is publikáltak a kellő gondosságon alapuló átvilágítás alkalmazásáról. A NAV munkatársai a bizottsági anyagokat lefordították és publikálták².

Ebben a tájékoztatóban a témával kapcsolatos lényegesebb pontokat ismertetjük. Kérjük a gazdálkodókat, hogy az ellátási láncuk megszervezésekor a vonatkozó jogszabályokat, valamint a publikált bizottsági segédanyagokat is vegyék figyelembe!

Milyen termékeknél kell az „újrakivitel tilalma Oroszországba” záradékot alkalmazni?

A záradékot az alábbi termékek esetében kell alkalmazni:

833/2014/EU-rendelet esetében	
Jogszabályi hely	Melléklet
2aa. cikk	XXXV.
3c. cikk	XI.
3c. cikk	XX.
12g. cikk	XL.

A záradék a 258/2012/EU-rendelet I. mellékletében felsorolt tűzfegyverek és lőszerek esetén is alkalmazandó.

¹ 2023/2878/EU az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló 833/2014/EU rendelet módosításáról szóló tanácsi rendelet.

² https://nav.gov.hu/pfile/file?path=/fooldal-elemei/fooldal-csompok/magyar-ukran/833_2014-12g-cikk-magyar

Kivel szemben kell a záradékot alkalmazni?

A felsorolt termékeknél valamennyi, harmadik országos vevővel kötendő szerződésben alkalmazni kell a záradékot. Azonban a Rendelet VIII. melléklete kivételt tesz az olyan országok esetében, melyek az EU-hoz hasonló jogi garanciákat alkalmaznak Oroszországgal szemben.

Ezek a partnerországok:

Amerikai Egyesült Államok, Japán, Egyesült Királyság, Dél-Korea, Ausztrália, Kanada, Új-Zéland, Norvégia.

Vagyis, ha a kivétel a fenti országokba irányul, akkor a szerződéses záradéktól el lehet tekinteni.

Mikortól kötelező a záradék beiktatása?

A 2023. december 19. előtt kötött szerződéseket 2024. december 19-ig vagy a szerződések lejártáig lehet alkalmazni, attól függően, hogy melyik a korábbi időpont.

2024. december 20. után már csak a szerződéses garanciákkal (záradék) együtt lehetséges az érintett termékkör eladása és exportja, ezért javasoljuk, hogy a gazdálkodók minél hamarabb kezdjék meg szerződéseik felülvizsgálatát, és ha szükséges, a módosítást is.

A 2023. december 19. után megkötött szerződéseknek legkésőbb 2024. március 20-tól tartalmazniuk kell a szerződéses garanciákat (záradékot) az eladás és exportálás előtt.

A gazdálkodóknak a szerződéses garanciák meglétét bizonyítaniuk kell, ha azt az illetékes hatóságok kéri.

Milyen záradékszöveget kell alkalmazni?

A Rendelet nem tartalmaz konkrét megfogalmazást a garanciákra, azonban a bizottsági GYIK már tesz ajánlásokat. Összességében elmondható, hogy a záradékban foglaltaknak kellő visszatartó erővel kell rendelkezniük, hogy a harmadik országos vevő a termékeket ne adja tovább Oroszországnak. Ilyenek lehetnek többek között a szerződés felbontása, vagy kötbér kikötése szerződésszegés esetén.

A gazdálkodóknak tájékoztatási kötelezettségük is van az illetékes hatóságok felé, ha tudomásukra jut, hogy üzleti partnerük az érintett termékeket továbbértékesítette Oroszországba.

Mire érdemes figyelni és mik segítik a kellő gondosságú ügyletek szervezését?

A bizottsági tájékoztató több támpontot ad a kellő gondosságú ügyletek szervezésére. Ilyen a minél átfogóbb információgyűjtés a partnerekről, a partnercégek alapításának dátuma, valamint a megváltozott termékigények (termék jellege, mennyisége), vagy háromszögügyleteknél a további résztvevők feltérképezése.

További fontos szempont az Oroszországot nem szankcionáló, és az ismert elkerülő országok listája, ilyen esetben nagyobb körültekintést igényel az ügylet megítélése.

Ilyen országok:

Törökország, Kirgizisztán, Kazahsztán, Egyesült Arab Emirátusok, Hong Kong, Kína, India.

Kérjük a gazdálkodókat, hogy folyamatosan tájékozódjanak a Bizottság és a NAV publikált anyagaiból és ha indokoltnak tartják, konkrét ügyleteikkel kapcsolatban vegyék fel a kapcsolatot a BFKH Exportellenőrzési Osztály munkatársaival.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal